

VINODOLCI — VIJEĆNICI II ZASJEDANJA AVNOJ-a

Poznato je da na zasjedanju Antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Jugoslavije (AVNOJ) održanom 26. i 27. II 1942. godine u Bihaću nije bilo vijećnika iz Vinodola. Na drugom zasjedanju AVNOJ-a održanom 29. i 30. XI 1943. g. u Jajcu Vinodolci su zastupljeni sa četiri vijećnika, što je bilo vidno priznanje njihovu masovnom sudjelovanju u NOB-u.

Ne raspoložemo podacima o tome tko je sve iz Hrvatskog primorja predložen za vijećnike na drugom zasjedanju AVNOJ-a, pa ovom prilikom koristimo popis vijećnika sačinjen prema originalnom izvještaju Verifikacionog odbora na drugom zasjedanju, te izvještaj Mile Peruničića, sekretara AVNOJ-a, na trećem zasjedanju AVNOJ-a u Beogradu.¹

Iz navedenog popisa vidljivo je da su vijećnici iz Vinodola Nikola Brozina, Petar Komadina, Mate Kršul i Tomo Strizić, a kao zamjenici navode se Šimun Marušić i Vlado-Dušan Matetić. Iz izvještaja Verifikacionog odbora vidljivo je da vijećnik Mate Kršul nije prisustvovao zasjedanju.

Imamo li u vidu da su vijećnici na prvom zasjedanju Zemaljskog antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Hrvatske (ZAVNOH) iz Vinodola bili Vladimir Car, Petar Komadina, Mate Kršul, Šimun Marušić, Milan Mataija, Vlado Matetić i Tomo Strizić, a na drugom zasjedanju Franjo Borić, Nikola Brozina, Vladimir Car, Mate Kršul (ujedno je i član Izvršnog odbora ZAVNOH-a), Petar Komadina, Šimun Marušić, Vlado Matetić i Tomo Strizić, evidentno je da su svi vijećnici na drugom zasjedanju AVNOJ-a birani iz redova vijećnika ZAVNOH-a. To je zapravo bila vrlo važna kriterijska osnova za izbor, dakako uz sve ostale karakteristike, od funkcije u nekoj od organizacija NOB-a do stranačke pripadnosti, itd.

Budući da je skoro o svim vijećnicima drugog zasjedanja AVNOJ-a do sada objavljeno dosta podataka, pored ostalog i u prethodnim svescima Vinodolskog zbornika, ovom prilikom iznijet ćemo tek osnovne biografske podatke, te dužnost koju su tada obavljali.

NIKOLA BROZINA — rođen 1909. godine u Crikvenici. Srednju školu i Tehnički fakultet završava u Zagrebu. Od 1938. radi kao profesor i direktor na Građevinskoj školi u Crikvenici.

Na listi HSS izabran je 1939. godine za općinskog načelnika Crikvenice i na toj dužnosti ostaje do iza kapitulacije Jugoslavije 1941. godine. U antifašistički pokret uključuje se 1941, a 1943. postaje član i Okružnog NOO-a za Hrvatsko primorje. Kao vijećnik sudjeluje na drugom zasjedanju ZAVNOH-a, a na trećem zasjedanju (u Topuskom) izabran je za člana Predsjedništva ZAVNOH-a. Sudjeluje i na IV zasjedanju ZAVNOH-a u Zagrebu, te na II zasjedanju AVNOJ-a u Jajcu i na III u Beogradu.

PETAR KOMADINA — rođen je 1905. godine u Ledenicama, u siromašnoj seljačkoj obitelji. Vrlo rano se uključuje u napredni radnički pokret, najprije u Kragujevcu, a zatim u Ledenicama, gdje oko 1930. godine okuplja

istomišljenike, među kojima i djeluje, surađujući s Milanom Mataijom, a nešto kasnije i s Tomom Strizićem. Neko vrijeme predsjednik je HRS-ovih sindikata u Ledenicama i jedan od organizatora više uspješnih štrajkova. U prvim je borbenim partizanskim redovima 1941. godine, najprije borac-puško-mitraljezac, pa komandir Ledeničke čete, a zatim komandant Komande mjesta Krmpote — Ledenice i član KK KPH Senj, odnosno Novi. Od 1943. godine predsjednik je Okružnog NOO za Hrvatsko primorje. Vijećnik je svih zasjedanja ZAVNOH-a i drugog zasjedanja AVNOJ-a.

MATE KRŠUL — rođen je 1911. godine u Selcima. Kao građevinski radnik radi na Kosovu i Makedoniji te Srbiji gdje se uključuje u napredni radnički pokret. Član KPJ postaje 1933. godine. U srpnju 1941. vraća se u Selce, povezuje s istaknutim aktivistima KPH i aktivno sudjeluje u pripremama za oružani ustanak u ovom kraju, pa u rujnu 1941. godine postaje sekretar novog Okružnog komiteta KPH za Hrvatsko primorje, osnovanog u Crikvenici. Na toj je dužnosti do kraja 1943, kada je izabran za sekretara prvog Oblasnog komiteta KPH za Istru, gdje ostaje do kraja rata.

TOMO STRIZIĆ — rođen je 1906. godine u Bribiru. U Slavonskoj Požezi izučava krojački zanat, gdje se i uključuje u napredni pokret. Po povratku u Bribir okuplja napredne snage a već 1935. godine postaje član KPJ. U ljeti 1941. godine je najistaknutiji organizator ustanka u ovom kraju. U listopadu 1941. postaje operativni oficir Primorsko-goranskog teritorijalnog štaba, a polovicom 1942. godine postao je sekretar KK KPH Senj da bi u ožujku 1943. godine preuzeo dužnost u KK KPH i KNOO za kotar Novi. Kasnije prelazi u Okružni NOO za Hrvatsko primorje, gdje je bio zadužen za sudstvo obavljajući istodobno i dužnost predsjednika Okružnog suda.

Tu dužnost obavlja i kao vijećnik AVNOJ-a i ZAVNOH-a. Poginuo je u lipnju 1944, a poslije rata proglašen je narodnim herojem.

SIMUN MARUŠIĆ — rođen je 1887. godine u Grižanama. Prije rata pristao je Nezavisne radničke partije. Početkom ustanka u ovom kraju aktivno se uključuje u njega i ubrzo postaje predsjednik Općinskog NOO za Grižane — Beograd. Sudionik je prvog i drugog zasjedanja ZAVNOH-a.

VLADIMIR MATETIĆ — rođen je 1911. godine u Lovranu. 1937. godine završava zrakoplovnu pilotsku školu. Član je KPJ od 1941. godine kada postaje i član OK KPH za Hrvatsko primorje. Godine 1942. načelnik je Štaba V operativne zone, a od siječnja 1943. godine načelnik Operativnog odjeljenja GŠH, zatim komandant X zagrebačkog korpusa. Vijećnik je prvog i drugog zasjedanja ZAVNOH-a, a u vrijeme kada je predložen za zamjenika vijećnika AVNOJ-a nalazio se na dužnosti komandanta II operativne zone.

BILJEŠKA

¹ Slobodan Nešović: Prvo i drugo zasjedanje AVNOJ-a, Stvarnost Zagreb, 1963, str. 272.

Vijećnici AVNOJ-a iz Hrvatske s Josipom Brozom TITOM — NIKOLA BROZINA u prvom redu prvi slijeva — PETAR KOMADINA u trećem redu šesti slijeva — TOMO STRIZIĆ u trećem redu peti zdesna.